

زنان و کودکان در ولایت قندهار قربانیان خاموش جنگ ارتجاعی

آذر

افغانستان و از جمله قندهار برای زنان زندان فولادین و بدترین مکان برای زندگی زنان است. معلمی با بی‌شرمی تمام می‌گفت: «یکی از خوبی‌های شهر قندهار این است که زنان چادری می‌پوشند و درون موترها، جای خاص داشته و در عقبه / دکه‌ی موتر روی کمپل می‌نشینند.»

آمار منتشر شده چهار ماه اول سال جاری، از سوی دادستان کل رژیم دست‌نشانده، تکان‌دهنده و شوک‌آور است. طبق این آمار، از ۱۴۶۴ قضیه خشونت علیه زنان، این ولایت با ثبت ۲۸۹ قضیه در صدر ولایت‌های کشور قرار دارند. این خشونت‌ها شامل قتل، تجاوزجنسی، لت‌وکوب، مجبور کردن به فحشا و کار اجباری، آتش‌زدن با استفاده از مواد کیمیاوی و زهری، مجبور نمودن به خودسوزی و خودکشی، جراحت و معلولیت منجر به مرگ، بد دادن، ازدواج اجباری، ممانعت از حق ازدواج، کار و تعلیم، ارث و دسترسی به خدمات صحی می‌باشد.

آمار رسمی گوشه‌ی از آنچه را به بیرون درز می‌کند، نشان می‌دهد، در حال که آمار واقعی بسیار بیشتر از این‌هاست. مردم و بخصوص زنان این ولایت، در طول سال‌ها قربانی سیاست‌های ضد زن شده است. دولت دست‌نشانده، با تمام ادعاهای دروغین و صرف میلیون‌ها دالر - جز اندک توجه به مرکز قندهار - هیچ توجهی به زنان ولسوالی‌های این ولایت صورت نگرفت. زنان در این ولایت در معرض فقر، آوارگی، جنگ، اسیدپاشی، تجاوزجنسی، مشکلات صحی و آموزشی فاجعه باری، به سر می‌برند.

وضعیت آموزش و بهداشت زنان در ولایت قندهار

در ابتدای حکومت دست‌نشانده (دوران حکومت کرزی)، به صورت ۱۵ تن از دانش‌آموزان دختر در شهر قندهار بی‌رحمانه اسید پاشیده شد. یکی از این دختران قربانی، به بی بی سی گفته بود: «ما می‌خواهیم درس بخوانیم ولی دولت به ما کمکی نمی‌کند.» طبق برآورد سیگار، در سال ۱۳۹۷، نشان می‌دهد که ۷۵ درصد زنان روستایی به مکتب دسترسی ندارند و یا طبق گزارش نیویارک تایمز - مصاحبه با محقق امور تعلیم و تربیه - از میان مجموع ۴۰۰ ولسوالی افغانستان، حدود ۱۵۰ ولسوالی هنوز یک متعلم دختر از صنف ۱۲ فارغ نداده است. [۱]

چهار سال قبل (۲۰۱۷)، گزارشگر بی بی سی در قندهار، از وضعیت مکاتب گزارشی را منتشر کرد که نشان می‌داد تغییرات قابل توجهی برای زنان این جامعه مذهبی و جنگ‌زده به وجود نیامده است. عبدالقادر پیوستون، رییس معارف این ولایت آن زمان گفته بود، حضور دختران کم‌رنگ است و به دلیل موانع گسترده سر راه آموزش دختران [جنگ، اختطاف، آزار و ازیت جنسی و...] از ۱۷ ولسوالی قندهار، ۱۶ ولسوالی این ولایت تا هنوز نتوانسته هیچ دختری از صنف ۱۲ فارغ دهد. او علاوه نمود که در جریان سال جاری، ۱۱۷۰۰ دختر وارد کلاس اول مکاتب قندهار شدند که رقم فارغان آن به ۶۵۰ تن می‌رسد که اکثر شاگردان در مرکز قندهار به سر می‌برند. [۲]

در همان زمان، پیمانہ دوازده ساله، در یک مصاحبه ۲۴۹ نفری از دختران بازمانده‌ی مکتب در چند ولایت از جمله قندهار (سنین ۱۱-۱۸ سالگی) شرکت کرده، می‌گوید: «طالبان در نزدیکی خانه ماست. اگر به مکتب شامل شویم، ما را می‌کشد. اگر دولت بتواند تامین امنیت کند، ما خیلی شوق داریم به مکتب برویم.»

یکی از دختران دیگر به نام گلچهره ۱۶ ساله، با وجود که در فاصله ۱۰۰ متری از مکتب دولتی قندهار زندگی می‌کند، اما نتوانسته به خاطر بی‌بندوباری و آزار جنسی به مکتب برود. او می‌گوید: «مردان دختران کوچک را ازیت و آن‌ها را تهدید می‌کنند. آن‌ها بدن ما را لمس و دیگر عمل را با ما انجام می‌دهند. به‌همین دلیل ما مکتب را رها کردیم. آن‌ها مردان همان محل بودند، هیچ کسی مانع آن‌ها نشدند، برای بسیاری از ما این اتفاق افتاده است. به‌همین علت بیش از صد شاگرد مکتب را ترک کردند. مردم قندهار اجازه نمی‌دهند دختران‌شان در چنین وضعیت به مکتب بروند.»

وضعیت دانشگاه‌ها نیز بدتر از مکاتب هستند. چندین دانشگاه دولتی و خصوصی در مرکز قندهار تا قبل از جنگ ارتجاعی و سقوط رژیم، فعال بودند؛ به‌اساس آمار ۴ سال پیش، تعداد نزدیک به ۱۵۰۰-۱۶۰۰ تن محصل دختر مصروف تحصیل بودند. و در ضمن تعدادی محدود از زنان در کورس‌های سوادآموزی، خامکدووزی و... آموزش می‌دیدند.

اما، این وضعیت بحرانی جنگ و آوارگی ادامه داشته و با نزدیک شدن به مذاکرات «صلح»، هر روز دامنه آتش جنگ گسترده‌تر و شعله‌ورتر شده که قربانی‌ها و آوارگی‌های بیشتر را بدنبال داشته است و تقریباً دروازه‌های تمامی مکاتب و دانشگاه‌ها تحت حاکمیت طالبان بسته است؛ یک عده‌ی مکاتب به ظاهر فعال که در وبسایت این گروه (الاماره) عکس‌های شان نمایش داده شده، تعداد اندکی از معلمان و شاگردان مرد را نشان می‌دهند که دختران و زنان در آن حضور ندارد. هرچند طالبان در اعلامیه‌های شان از بازشدن و فعال شدن مکتب‌ها و دانشگاه‌ها خبر داده است، اما برای حضور محصلین و شاگردان دختر حجاب اسلامی را شرط قرار داده است. به‌نظر می‌رسد قندهار با فشار بیشتری، این بار، بر زندگی زنان به‌جلو خواهد رفت و حاکمیت طالبان با زن‌ستیزی دیرینه‌اش همین تعداد اندک از زنان شهر کندهار را به پستوی خانه خواهد راند!

تحقیقات سال ۲۰۱۸ انستیتوت «کیت» در هالند نشان می‌دهد که ۴۱ درصد زنان حامله در افغانستان در خانه زایمان می‌کند که ۶۰ درصد آنان خدمات صحی پس از ولادت دسترسی ندارند. [۳] رقم این آمار در آینده تحت امارت طالبان بالا خواهد رفت و وضعیت از این جهت وخیم‌تر خواهد شد.

متأسفانه آنچه بر وضعیت صحی زنان در قندهار تاثیر می‌گذرد شوکه‌کننده است. زنان نه تنها در بیرون از خانه رفته نمی‌توانند بلکه در موقع مرضی هم اکثراً به آن‌ها اجازه داده نمی‌شود. خرابی راه‌های مواصلاتی، ناامنی، فاصله طولانی از شفاخانه‌ها، سنت‌های عقب‌مانده و مردسالارانه و اپیدمی کرونا باعث می‌شود تعداد زیادی زنان در بدترین شرایط قرار داشته باشند.

غوتی در روستای ولسوالی دند، در چهار سال اخیر پنجمین دوره حاملگی‌اش را سپری می‌کند. او با مرد بزرگسال ازدواج کرده که تا کنون ۲ نوزاد سقط نموده. غوتی به خبرگزاری فرانسه می‌گوید: «نگران هستم نوزادم را [دوباره] از دست دهم.» او که با محرم‌اش تا جلوی دروازه شفاخانه آمده، می‌گوید: «من تنها برای رفتن به داکتر اجازه دارم، از خانه بیرون شوم.» [۴]

ناجیه، قابله‌ی که موقع ضرورت به روستاهای اطراف شهر به زنان حامله رسیدگی می‌کند، می‌گوید: «شماری از خانواده‌ها به زنان‌شان اجازه نمی‌دهند که به مرکز صحی بروند. گاهی اوقات مردان حتی به من اجازه نمی‌دهند که به خانه‌های شان داخل شوم.»

بسیاری از زنان بخاطر مشکلات خیلی بزرگتر از جمله فقر، هیچ توجهی به شیوع ویروس کرونا ندارند. همان قسمی که شکلیا یکی از بیماران در شفاخانه می‌بوند می‌گوید: «من مشکلات اقتصادی دارم و نمیتوانم به تمامی کودکانم رسیدگی کنم ما حتی پول خریدن صابون را هم نداریم.» [۵]

در یک ماه اخیر بیمارستان‌ها مملو از افراد زخمی ملکی و غیرملکی هستند و سردخانه‌ها پر از اجساد کشته شده‌اند. مردم، سیل آسا، روی سرک‌ها، مساجد، مکاتب و دیگر تاسیسات عامه در مرکز شهر قندهار و سایر ولایات، در بی‌سرنوشتی و گرسنگی کامل به سر می‌برند.

قتل زنان بر اساس آمار رسمی در سال جاری

بی‌بی‌خدیجه، زن کهن سال، یکی از بیجا شدگان شهر قندهار، اوایل ماه جاری (اسد)، به دوپچه‌وله گفت: «طالبان است یا هر بلای که هستند به بام خانه‌های ما بالا شدند، نه به فکر ما شدند و نه به فکر مسلمانان دیگر، یکبار جنگ را آغاز کردند؛ حالا اعضای خانواده ما به خانواده‌های نزدیکان ما تقسیم شده‌اند و در آن‌جا به سر می‌برند.»

ماه گذشته، تصویری مادر کهن سال و آواره‌ی در قندهار میان هزاران کاربر شبکه اجتماعی دست‌به‌دست می‌شد که در صندوق عقب تاکسی نشسته و غریبانه می‌گریه. گفته می‌شود، او فرزند و همه داروندارش را در جنگ از دست داده، او اکنون آواره و مطلقاً بی‌کس شده است.

طبق برآورد وزارت دولت در امور صلح رژیم دست‌نشانده، روز دوشنبه ۷ اسد، از میان ۵ هزار کشته و زخمیان جنگ ۴ ماه اول ۱۴۰۰ در کشور، ۶۵۰ زن کشته و ۲۹۰ تن دیگر زخم برداشته‌اند. بر مبنای زون بندی آمار کشته و زخمی شدگان جنگ توسط سازمان ملل متحد، بیشترین کشته‌شدگان و زخمیان در جنوب کشور قرار دارند که قندهار در صدر آن واقع است. به تاریخ ۸ اسد، نمایندگی سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) گزارش را منتشر کرد که نشان می‌داد طی درگیری دو هفته گذشته، بیش از ۷۰۰ غیرنظامی به شمول زنان و کودکان در ولایت قندهار کشته و زخمی شده است. این آمار تنها بخشی کوچکی از فاجعه را نشان می‌دهند.

وضعیت کودکان در قندهار

طبق برآورد یونسف، از چند سال به این سو شمار کودکان که به مکتب دسترسی ندارند افزایش یافته است: مثلاً، در ۲۰۱۷ حدود ۳٫۵ میلیون کودک به مکتب دسترسی نداشت، در سال ۲۰۲۱، این آمار به ۳٫۷ میلیون افزایش یافت که بیشتر از ۸۰ درصد آن را کودکان دختر شامل می‌شوند. وقتی به یافته‌های سال ۲۰۲۰ کمیسیون حقوق بشر رجوع کنیم از میان ۸۵۰۰ کشته و زخمی، بیش از دو هزار تن آن‌ها کودک‌اند.

۱۱ جوزا سال جاری، موسوم به تجلیل از روز جهانی کودک، غلامحمد جیلانی، معین وزارت کار و امور اجتماعی رژیم دست‌نشانده گفت، که شش میلیون کودک را خطرهای جدی تهدید می‌کنند که شامل قربانیان جنگ، بیجاشدگان داخلی، معتادان و یتیمان‌اند. به گفته او، اکنون یک میلیون کودک معتاد و ۱۹۶ هزار معلول جنگی وجود دارند.[۶]

در مدتی بیشتر از دو ماه (جوزا و سرطان و اوایل اسد) بیش از ۱۷۶ مکتب تخریب شده که بیش از همه به کودکان و خصوصاً به کودکان قندهار آسیب رسانده است. در جریان این جنگ ویرانگر خصوصاً کودکان خیابانی در شهرها از جمله شهر قندهار و ولسوالی قندهار در معرض انواع آسیب‌های روانی و فزیکایی از جمله حمله‌های هوایی و زمینی، خشونت‌های فزیکایی و آزار و اذیت جنسی قرار دارند.

سید عبدالله هاشیمی، رییس نظارت بر کاهش خشونت و آتش بس دولت در امور صلح، ۷ اسد، از آمار نزدیک به ۵۰۰۰ کشته و زخمی در جریان جنگ ۴ ماه امسال خبر داد که ازین میان ۹۵۰ کودک کشته و نزدیک به ۶۰۰ تن زخم برداشته است.[۷] در هفته‌های اخیر، اداره حمایت از کودکان (یونسف) از کشته شدن ۲۷ کودک و زخمی شدن ۱۳۶ تن آن‌ها در سه ولایت (قندهار، پکتیا و خوست) در طی سه روز خبر داد و ازین میان تنها در قندهار ۲۰ کودک کشته شده و ۱۳۰ کودک هم زخم برداشته است. سامان‌مورت از دفتر یونسف در افغانستان به بی‌بی‌سی گفت: «مدت مدیدی است که افغانستان یکی از بدترین مناطق جهان برای کودکان بوده اما همین وضع طی چند هفته اخیر و حالا هم هر ساعت وخیم‌تر شده است.»

گروه ارتجاعی طالبان در گذشته بارها ادعا کرده‌اند که حملات هوایی دولت کابل و اربابان امپریالیستی‌اش بیشتر از کودکان قربانی می‌گیرند و دولت دست‌نشانده کابل هم تمام کشتارهای از این قبیل و از جمله کودکان را به طالبان نسبت می‌دادند. اما، آمار سازمان ملل متحد در ماه گذشته (سرطان)، از ۳۹ درصدی کشتار غیرنظامیان توسط گروه طالبان و ۲۵ درصدی دیگر توسط رژیم مزدور خبر داد. جنگ افروزی طرفین، عامل اصلی کشتار مردم از جمله کودکان بوده است. اما اکنون که رژیم دست‌نشانده همچون پوقانه ترکید و باد هوا شد، معلوم نیست امارت اسلامی طالبان چه بر سر کودکان این کشور خواهد آورد؟! اما، آنچه از گذشته طالبان و امارت شان می‌فهمیم، کودکان در خط نخست افراطیت و افکار بنیادگرایانه طالبان قرار خواهد گرفت و مدارس دینی از آن‌سوی مرز به داخل کشور گسترانده خواهد شد.

در جریان جنگ‌های ارتجاعی چنده ماه اخیر، طالبان از خانه‌های مردم به‌عنوان سنگر استفاده نمودند و رژیم دست‌نشانده و اربابان امپریالیستی‌شان از هوا با سلاح‌های ثقیله و بمب‌ها خانه‌های مردم را ویران کردند و تعدادی زیاد از مردمان ملکی و بی‌گناه بخصوص زنان و کودکان کشته شدند. طالبان با حمایت مالی و نظامی استخبارات پاکستان و گروه‌های بنیادگرای پاکستان و منطقه، از ولسوالی

به ولسوالی و از شهر به شهر بالاخره در ۲۴ اسد به پشت دروازه‌های کابل رسیدند و رژیم دست‌نشانده را سقوط داد. مقامات امپریالیستی امریکایی و متحدانش این شکست را بزرگترین و شرم‌آورترین «باخت» در صد سال اخیر برای امریکا یاد کردند. حتی اشرف غنی و تیم سه نفری‌اش، هم از شرم و رسوایی نتوانست به پیش‌بازاران امریکایی‌اش مراجعه کنند و این کشور و آن کشور از پذیرفتنش ابا ورزید و بالاخره سر از امارات متحده در آوردند.

اکنون کنترل کامل کشور (جز پنجشیر) به دست طالبان است و در همین روزهای اول حاکمیت این گروه، ولسوالی‌ها و شهرها، به شهر ارواح و ترسناک مبدل شده‌اند.

سه روز بعد، ۲۷ اسد، ذبیح الله مجاهد، سخنگوی طالبان، در نشستی در جمع خبرنگاران برای جلب توجه کشورهای جهانی، جهت رسمیت حکومت‌شان، از عفو عمومی از سوی امارت اسلامی یادآوری کرد و گفت، همگی کمافی‌سابق، از جمله زنان [البته با حجاب اسلامی] به کار اداری و درس و دانشگاه برگردند. اما او، از نیم میلیون نفر که در اثر جنگ ویرانگر ارتجاعی طالبان و رژیم سابق، آواره شده‌اند، هیچ حرفی نگفت.

هنوز پیش‌بینی‌های روزهای آینده دشوار به نظر می‌رسد. ولی آنچه از قرائین و شواهد هویدا است این است که حکومت امارت اسلامی طالبان، احتمالاً زیر عنوان دیگری با محتوای کمی تلطیف یافته‌تر از دهه ۷۰ و شاید شبیه به حکومت ولایت فقیه جمهوری اسلامی ایران، دوباره برگرده مردم و با فشار بیشتر روی زنان و نیروهای مترقی از جمله کمونیست‌ها، شکل خواهد گرفت و تلاش است روابطشان با امپریالیست‌ها در محوریت سوسیال امپریالیست چین - پاکستان، امپریالیست‌های روسیه، امریکا و اروپا تامین کنند. اما در این میان فرصت برای نزدیک ساختن نیروهای مترقی از جمله کمونیست‌ها، در مبارزه علیه حکومت ارتجاعی بنیادگرایی طالبان ایجاد شده است.

ما کمونیست‌ها، همراه با نیروهای مترقی، بار دیگر به توده‌ها و خلق زحمتکش افغانستان پیمان می‌بندیم هیچ‌گاهی از مبارزه‌مان یک قدم هم عقب نمی‌کشیم و با حکومت بنیادگرای امارت اسلامی و یا هر نام دیگری که بر خود بگذارد، تا سرنگونی کامل‌شان می‌جنگیم و از نیروهای مترقی داخل و بیرون کشور می‌خواهیم عزم‌مان را در نابودی حکومت بنیادگرای طالبان جزم کنیم.

۱ سنبله ۱۴۰۰

۱_ لست خطرات بلند، ۲۰۱۹ (SIGAR): ساحه ۶ در معرض خطر بلند: تهدیدها به حقوق زنان.

۲_ دختران قندهاری، جدال برای آموزش زنان و کودکان در پایگاه طالبان؛ اسماعیل شهامت: بی بی سی، ۲۵ نوامبر ۲۰۱۷

۳_ تشدید جنگ و وضعیت دردناک زنان و کودکان در افغانستان، دوپچه له - دری، ۲۰۲۱

۴_ همان گزارش

۵_ همان گزارش

۶_ هشت صبح، سال پانزدهم، شماره ۳۶۱۴، ۱۲ جوزا

۷_ روزهای خونین غیرنظامیان؛ تنها در چهار ماه گذشته ۲۵۶۶ نفر کشته شده‌اند: هشت صبح، ۷ اسد ۱۴۰۰.